

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دولت مردمی، ایران قوی

شیوه نامه فعالیت

ستاد جهاد تبیین دانشگاهیان کشور

معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دبیرخانه ستاد جهاد تبیین دانشگاهیان کشور

اسفندماه ۱۴۰۰

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دبیرخانه ستاد جهاد تبیین دانشگاهیان کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دبیرخانه ستاد جهاد تبیین دانشگاهیان کشور

- **عنوان:** شیوه‌نامه فعالیت ستاد جهاد تبیین دانشگاهیان کشور
- **تهیه:** دبیرخانه ستاد جهاد تبیین دانشگاهیان کشور (معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)
- **نوبت انتشار:** اول
- **تاریخ انتشار:** اسفندماه ۱۴۰۰
- **شمارگان:** محدود – ویژه دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی، پژوهشی و فناوری کشور
- **تعداد صفحات:** ۳۰
- **اطلاعات تماس:** تهران، شهرک قدس، میدان صنعت، بلوار خوردین، چهارراه هرمزان، نبش خیابان پیروزان جنوبی، ساختمان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، طبقه ۱۲، دبیرخانه ستاد جهاد تبیین دانشگاهیان کشور، تلفن: ۸۲۲۳۳۲۰۰-۰۲۱
- **تارنما:** www.tabein.msrt.ir

این شیوه‌نامه متناسب با حوزه فعالیت دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی، پژوهشی و فناوری کشور تهیه و تنظیم شده است؛ لذا خواهشمندیم آن را در اختیار کل خانواده دانشگاهی کشور قرار دهید.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دبیرخانه ستاد جهاد تبیین دانشگاهیان کشور

فهرست مطالب

فصل اول؛ کلیات

۱- مقدمه ۵
۲- مساله شناسی جهاد تبیین و روایت ۶
۳- مفهوم شناسی جهاد تبیین و روایت ۷

فصل دوم؛ شیوه‌نامه عمومی (۱۰ ماده)

۱- احصا سرفصل‌های موضوعی ۱۷
۲- فراخوان و اطلاع‌رسانی حداکثری در شبکه ذی‌نفعان ۱۷
۳- تهیه و احصا بانک اطلاعاتی مستعدان ۱۸
۴- بوم‌محوری و هدف‌گیری منطقه‌ای ۱۸
۵- شبکه‌های ارتباطی نهادی و رسانه‌ای بومی ۱۸
۶- مشارکت‌طلبی گروه‌های مرجع ۱۹
۷- منابع استنادی داخلی و بین المللی ۱۹
۸- فرآوری مستندات، گزارشات و آمارهای تخصّصی ۱۹
۹- اولویت‌بخشیدن به مستندگویی ۲۰
۱۰- تناسب «فُرم» و «محتوا» ۲۰

فصل سوم؛ شیوه‌نامه اختصاصی (۱۲ سرفصل)

۱- کنشگری فعال مسئولان و ارکان دانشگاه‌ها در رسانه ۲۱
۲- کنشگری فعال استادان، پژوهشگران و فناوران در رسانه ۲۲
۳- بازنمایی توانمندی‌های دانشجویان ۲۳
۴- گزارش مستمر توانمندی‌ها و دستاوردهای دانشگاهیان ۲۳
۵- تمرکز بر فرصت‌ها و تهدیدهای بومی و محلی ۲۴
۶- قالب‌های هنری، رسانه‌ای و فضای مجازی ۲۴
۷- قالب‌های بیانی و استدلالی متنوع ۲۵
۸- کنشگری نمایشگاهی و میدانی ۲۶
۹- کنشگری در مجامع و محافل عمومی ۲۶
۱۰- مشارکت‌طلبی ظرفیت مردمی و خصوصی ۲۷
۱۱- تورهای علمی، فرهنگی و فناوری ۲۸
۱۲- هم افزایی همه ارکان دانشگاه ۲۸

جمع‌بندی پایانی ۲۹

فصل اول؛

کلیات

۱- مقدمه

«یُرِیدُونَ لِیُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ کَرِهَ الْکَافِرُونَ» (صف/۸)

می خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش کنند و حال آنکه خدا گر چه کافران را ناخوش افتد نور خود را کامل خواهد گردانید.

انقلاب اسلامی به عنوان مردمی ترین انقلاب قرن سرمنشا تحولات عظیمی در مقیاس ملی، منطقه ای و جهانی بوده که بنا بر ماهیت خود در مقابل بلوک غرب و شرق، راه سومی را بر مبنای ارزشهای جهانشمول اسلامی پیش روی بشریت قرار داد و انبوهی از حقیقت طلبان، عدالتخواهان و مستضعفان را با خود همراه ساخت. به همین علت، جبهه استکبار از همان ابتدای تکوین انقلاب و نظام اسلامی برآمده از آن سعی داشت که با استفاده از ابزارهای نظامی، سیاسی، اقتصادی، حقوقی و به خصوص فرهنگی، شناختی و رسانه ای، آنرا سرکوب یا استحاله نموده و پیام انقلاب و دستاوردهای بزرگ این نظام را که با کوشش و جانفشانی اقشار، اقوام و گروههای مختلف این کشور، بخصوص جهاد علمی نخبگان و جوانان دانشگاهی این مرزوبوم به ثمر نشسته، تحریف نماید.

بنابراین، چنانکه رهبر معظم انقلاب اسلامی(مد ظله العالی) بارها تاکید نموده اند بر تمامی ایرانیان و به خصوص دانشگاهیان فرض است که با ارائه روایت و تبیینی صادقانه، منطقی و هوشمندانه از آرمانها، اهداف و دستاوردهای انقلاب و به ویژه دانشگاهها، زحمات و مجاهدتهای عالمان، متفکران و خادمان راستین این مرزوبوم را پاس داشته و امید و انگیزه را در نسل آینده ساز کشور برای حرکت در مسیر تمدنی انقلاب اسلامی و آمادگی برای ظهور حضرت ولی عصر (ارواحنا له الفداء) رونق بخشند. بدین منظور «ستاد جهاد تبیین دانشگاهیان کشور» وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با هدف «تسهیل‌گری» و «شتاب‌بخشی» به جریان روایت‌گری و تبیین‌گری توسط عموم خانواده بزرگ دانشگاهیان کشور، وجه همّت خود بر تحقق رهنمودهای مقام معظم رهبری (مدظله العالی) قرار داده است و بر این عقیده استوار است که هیچ ظرفیتی به اندازه‌ی جامعه بزرگ دانشگاهیان کشور نمی‌تواند از دستاوردها، ثمرات و برکات انقلاب شکوهمند اسلامی مردم ایران و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، روایت معتبر و صادقانه ارائه کند، چرا که نقطه قوت و بالندگی انقلاب اسلامی، در شکوفایی استعدادها، قلوب و عقول مردم مبتنی است و همین امر، رمز پیشرفت، استقلال و تعالی کشور و جامعه است.

۲- مساله‌شناسی جهاد تبیین و روایت

تاکید رهبر انقلاب بر مسئولیت همگان به خصوص جوانان و افراد موثر بر افکار و فضای عمومی در جهت حرکت و جهاد تبیین بایسته‌ها و اولویت‌هایی را فرا روی کنشگران دانشگاهی به منزله سازمان دهنده حرکت تبیین و روایت‌گری قرار می‌دهد. واقعیت آن است که از حیث جنگ روایت‌ها و جنگ شناختی که اکنون در جهان بر پاست، رسانه‌ها –در انواع و اقسام آن- به عنوان ابزار و سازوکار اصلی نبرد میان ملت‌ها و دولت‌ها به شمار می‌آیند. شناخت درست صحنه و تاثیرگذاری بر فضای افکار و احساس عمومی برای اینکه حقیقت وارونه نشود و باطل خود را به جای حقیقت بر افکار و قلوب سیطره ندهد؛ دال مرکزی جهاد تبیین و جهاد روایت را تشکیل می‌دهد و در چنین شرایطی است که هر انسان دارای حس مسئولیت، وظیفه‌ای را بر شانه‌ی خود احساس می‌کنند. آن گونه که از بیانات رهبر معظم انقلاب بر می‌آید، همگان مخاطب و فعال عرصه جهاد تبیین هستند و در این میان، جوانان، دانشجویان و قشر فرهیخته کشور -همچنان که مخاطب اصلی بیانیه گام دوم هم بودند- بیشتر مورد تاکید رهبرانقلاب قرار گرفته‌اند. بر پایه مفهوم شناسی تبیین و مفهوم مخالف آن می‌توان گفت چه در شناساندن و معرفی حقایق و چه مقابله با تحریف ها و ابهام افکنی‌ها و نیز کتمان و پوشیدن حقایق انقلاب و نظام؛ کنشگری رسانه‌ای -هم در سطح تولید محتوا و هم در سطح عرضه و انتشار محتوا- در صدر فرایندهای جهاد تبیین قرار دارد.

۳- مفهوم شناسی تبیین

تبیین در لغتنامه دهخدا به معنای هویدا شدن ؛ پیدا شدن و آشکار شدن و نیز هویدا کردن، پید ا کردن، بیان کردن و آشکارا ساختن است. از این رو واژه تبیین در زبان فارسی معادل با موارد زیر می باشد:

- بیان کردن ؛ آشکارساختن؛ توضیح و تفسیرکردن؛ روشن گفتن و روشنگری، اظهار؛ بیان؛ تاویل؛ تعبیر؛ تعریف؛ توجیه.
- توصیف؛ توضیح؛ وصف؛ بازگفت.

در تفسیر آیه ۱۱۸ سوره آل عمران می‌خوانیم: «قَدْ بَيَّنّا لَكُمُ ٱلأيات اِنْ كُنْتُمْ تَعقِلُونَ»؛ (ما آیات [و راه های پیشگیری از شرّ آنها]را برای شما بیان کردیم اگر بیندیشید)[1].

[1] مکارم شیرازی (۱۳۸۲)، جلد ۳.

«تبیین» از مادّه «بین» به معنای فاصله میان دو چیزی است. سپس به معنای جدایی و آشکار شدن آمده؛ چرا که فاصله افتادن میان دو چیز، این دو نتیجه را دارد، بعداً در هر کدام از این دو معنا به طور جداگانه به کار رفته، گاه به معنای جدایی و گاه به معنای ظهور و آشکار شدن است.

در صحاح اللغه آمده است که «بین» به دو معنای متضاد می آید: گاه به معنای جدایی و گاه به معنای اتصال است. ولی به نظر می رسد که معنای اصلی همان گونه که در دیگر کتاب های لغت آمده است به معنای «جدایی و فراق» است. منتها، چون جدایی از چیزی چه بسا باعث پیوستن به امری دیگر می شود به لازمه آن نیز اطلاق شده است.

واژه «تبیین» در بسیاری از آیات قرآن به معنای ظهور و انکشاف و وضوح آمده است؛ لذا «بیّنه» به چیزی گفته می شود که دلیل روشن و آشکاری است، خواه عقلی باشد یا محسوس. به همین دلیل به دو شاهد عادل که در امور قضایی شهادتشان مدرک است «بینه» اطلاق می شود. به معجزات انبیاء نیز «بینه» گفته شده است، و «بیان» به معنای پرده برداری از چیزی است، خواه به وسیله نطق بوده باشد یا نوشتن یا اشاره یا شاهد حال.

در فلسفه علم، تبیین علمی به سه معنا آمده است؛ از نظر برخی تبیین علمی یک پدیده عبارت است از بیان علت و سببیت آن پدیده و رویداد، گروهی دیگر به دلیل و چرایی پدیده ها می پردازند. یعنی بیان و توضیح دلیل و هدف از یک امر که عموما به پدیده های انسانی معطوف است؛ یعنی تبیین آن پدیده انسانی، و برخی دیگر به بیان معنا و مفهوم یک پدیده اطلاق تبیین می کنند. گروه نخست معتقد است، وقتی موفق به توضیح علمی پدیده ای می شویم که علت عینی و بیرونی تحقق آن را مشخص کنیم. گروه دوم بر این نظر است که توضیح علمی امر اجتماعی عبارت است از تعیین دلیل معقولی که فاعلان در پی آن بوده اند گروه سوم به دنبال فهم چارچوب های معنایی و فرهنگی عمل انسان ها هستند و تبیین از نظر آن‌ها چیزی نیست جز کشف معنای افعال جمعی در پرتو فرهنگ خاص فاعلان.

۳-۱- مفاهیم مخالف و متضاد تبیین

گاهی معنا و مفهوم یک واژه از راه شناسایی و معرفی مفاهیم متضاد و مخالف آن بهتر صورت می گیرد. می-توان گفت در نقطه مقابل تبیین می توان از واژگانی مانند ابهام افکنی ؛ تحریف ؛ کتمان حقیقت؛ تحریف و قلب واقعیت و نیز پنهان سازی و تاریک کردن و منحرف کردن حقیقت سخن گفت. واژگان آشنایی که در جنگ شناختی و نبرد روایت ها در رسانه ها بسیار پر کاربرد است.

۲-۳- رویکردهای مختلف به جهاد تبیین

می توان بر پـایه بیانات رهبر معظم انقلاب در جهاد تبیین حقایق دو رویکرد را از هم تفکیک کرد: «رویکرد ایجابی و کنشی»؛ «رویکرد واکنشی و پدافندی».

۲-۳-۱- رویکرد ایجابی و کنشی

رویکرد ایجابی و کنشی سعی در بسط و ترویج و نشر حقایق انقلاب و نظام اسلامی دارد و می کوشد با بهره گیری از ابزارهای رسانه‌ای به تعبیر رهبر انقلاب با عقلانیت و منطق و سخن متین و عقلانیّت کامل، همراه با زینت عاطفه و عواطف انسانی، و به‌کارگیری اخلاق، حقایق انقلاب و نظام و میهن اسلامی را منتشر کند. در این رویکرد ایجابی حقایق انقلاب با اقتضـای شـرایط و با بهره گیری از هنر و ظرفیت های کار رسـانه ای به افکار عمومی داخل و خارج ارائه می شـود. در عرصـه داخلی نیز اگرچه رسـانه ها برای بازتاب دادن حقایق انقلاب در تلاشند، اما هنوز پیام ها و حقایق بسیاری برای نسل جوان به قدر کافی شناسانده نشده است. در در این خصوص رهبر فرزانه انقلاب اسلامی صریحا تاکید می‌فرمایند: « هر کدام از شما به عنوان یک وظیفه، مثل یک چراغی، مثل یک نوری پیرامون خودتان را روشـن کنید. امروز خوشـبختانه میدان باز اسـت برای انتشار افکار. این فضای عمومی (مجازی) در کنار مشکلاتی که ممکن است به وجود بیاورد، برکات بزرگی هم دارد؛ میتوانید افکار درست را، افکار صحیح را منتشر کنید، پاسخ به اشکالات را، پاسخ به ابهام‌آفرینی‌ها را در این فضـا با اسـتفاده‌ی از این امکان منتشر کنید و میتوانید در این زمینه به معنای واقعی کلمه جهاد کنید. البتّه اصل قطعی در این باب این است که بایستی از شیوه‌ی اخلاقی در این کار پیروی کرد. از این کاری که بعضی‌ها در فضای مجازی یا در مطبوعات و در مقاله‌ها و اینجا و آنجا انجام میدهند که با دشنام، با تهمت و فریب و دروغ با افکار عمومی مواجه میشوند، باید بشدّت اجتناب کرد. بایستی حقایق را با منطق قوی، سخن متین و عقلانیّت کامل، همراه با زینت عاطفه و عواطف انسانی، و به‌کارگیری اخلاق منتشر کرد. امروز همه‌ی ما بایستی در این میدان حرکت بکنیم؛ هر کدام به نحوی و با سهمی که در این راه داریم.» (۱۴۰۰/۰۷/۰۵)

۲-۳-۲- رویکرد پدافندی و واکنشی

رویکرد پدافندی و واکنشی می کوشد به خنثی سازی حرکت دشمنان انقلاب اسلامی برای تحریف یا کتمان یا انحراف حقایق و کم ارزش کردن آن‌ها نزد افکار عمومی بپردازد. به تعبیر رهبر معظم انقلاب: «شما جوانان عزیز و دانشـجویان عزیز که به معنای واقعی کلمه میوه‌ی دل ملّت و امید آینده‌ی این کشورید، به مسئله‌ی «تبیین» اهمّیّت بدهید. خیلی از حقایق هسـت که باید تبیین بشود. در قبال این حرکت گمراه‌کننده‌ای که از صـد طرف به سـمت ملّت ایران سـرازیر اسـت و تأثیرگذاری بر افکار عمومی که یکی از هدفهای بزرگ

دشـمنان ایران و اسـلام و انقلاب اسـلامی اسـت و دچار ابهام نگه داشـتنِ افکار و رها کردن اذهان مردم و بخصـوص جوانهـا، «حرکت تبیین» خنثی‌کننده‌ی این توطئه‌ی دشـمن و این حرکت دشـمن اسـت.» (۱۴۰۰/۰۷/۰۵)

۲-۴- تبیین و دسته بندی حقایق

می توان گفت با همه تلاش و همت اصـحاب رسانه و گویندگان و اهل تریبون و دارندگان ابزار موثر بر افکار عمومی هنوز برخی از حقایق و واقعیت ها آنگونه که باید تبیین و تشریح نمی شود. البته وضعیت اقتصادی و بلیه کرونا کشـور را در وضـعیت دشـواری قرار داده است و میدان را برای اینکه بدخواهان و دشمنان انقلاب اسـلامی با بزرگنمایی مشـکلات و کتمان دسـتاوردها در مسـیر بی اعتمادسـازی باز کرده اسـت. اما تشریح حداکثریِ حقایق و واقعیت های نادیده گرفته شده یا کوچک نمایی شده و مسیر رو به جلوی امید بخشی ها و آینده روشـن نظام و انقلاب، رسـانه و صاحبان تاثیر بر افکار عمومی را در این عرصه در عمل به مسئولیت خود کمک خواهد کرد. دسته بندی حقایق و واقعیت های نظام و انقلاب در نمودار زیرقابل معرفی است:

- دستاوردها:

صـورت‌بندی مهمترین دسـتاوردهای انقلاب و نظام اسـلامی بر اساس تحلیل محتوای بیانات رهبر انقلاب را می‌توان در دسته‌بندی ذیل ارائه نمود. بسیاری از این دستاوردها یا به صورت تجمیعی مورد بازخوانی و ترویج کافی بین نسـل جوان قرار نگرفته یا به عمد از جانب معاندان و مخالفان نظام جمهوری اسـلامی یا کتمان شده است یا سعی در ارزش زدایی و بی اعتبار سازی آن‌ها داشته اند.

۱-آزادی و مردم سالاری؛

۱-۱ -ایجاد بستر مردم‌سالاری و استقرار آن برخاسته از دین و معنویت

۱-۲ -حکومت انتخابی و نظام مردم‌سالار

۱-۲-۱ -تبدیل نظام طاغوت به نظام جمهوری

۱-۲-۲ -برگزاری انتخابات های مختلف

۱-۲-۳ -نقش دادن به مردم در مدیریّت کشور و تعیین مدیران

۱-۲-۴ -دست به دست شدن قدرت اجرایی در بهترین شکل

۱-۳ -فضای آزاد و نقد و اصلاح

۱-۴ -فضای تذکر و مخالفت و اعتراض

۱-۵ -بیدار کردن مردم و آشنا کردن آن‌ها با حقوق و کرامتشان

۱-۶ -آزاد کردن استعدادها و بازکردن راه اندیشه

۱-۷ -یکپارچه کردن ملت

۲ -اقتدار و استکبارستیزی؛

۲-۱ -شکسته شدن هیبت پوشالی ابرقدرت ها

۲-۲ -پایین کشیده شدن پرچم تسلطِ ظالمانه و متکبرانه آمریکا از بام ایران

۲-۳ -نجات یافتن کشور از سلطه قدرت های مستکبر جهانی

۲-۴ -شکست نظام مارکسیستی

۲-۵ -اقتدار علمی و دفاعی

۲-۶ -دفاع مقدس و دلاوری های رزمندگان

۲-۷ -برچیده شدن حکومت سلطنتیِ دو هزار و پانصد ساله

۲-۸ -درهم شکستن خط کشی باطل سلطه گر و سلطه پذیر

۳ -عزت و اعتماد به نفس ملی؛

۳-۱ -سربلندی ملت و خروج از فلاکت و توسری خوری

۳-۲ -شکل گیری هویت ایرانی - اسلامی مردم

۳-۳ -خودباوری و تلاش برای تعالی و فتح قله‌های بلند

۴ -استقلال کامل سیاسی؛

۴-۱ -جدا نمودن حاکمیت کشور از هر نوع سلطه و اقتدار خارجی

۴-۲ -آزادی عمل در برقراری روابط با سایر کشورها

۴-۳ -قدرت تعیین‌کنندگی در مناسبات و تحولات بین‌المللی و عدم انفعال

۵ -فضای ایمانی و اسلامی؛

۵-۱ -قرارگرفتن جهت گیری های کشور به سمت اسلام و تحقق اسلام

۵-۲ -ترویج معنویت به شکل جوهری، اصولی و ریشه‌ای نه به شکل سر بار و تعارفی

۵-۳ -گسترش روزافزون قرآن و مفاهیم آن در جامعه

۵-۴ -گسترش مراسمی نظیر اعتکاف و تبدیل شدن نماز جمعه به سنتی پایدار

۵-۵ -گسترش احساس مسئولیت ناشی از نگاه اسلامی به انسان

۵-۶ -برافراشتن پرچم معنویت و اخلاق

۶ -امیدواری؛

۶-۱ -تربیت نسل های سرشار از انگیزه

۶-۲ -تزریق امید و نشاط در میان ملت

۶-۳ -ایجاد انگیزه‌های جهادی میان جوانان

۷ -پیشرفت های چشمگیر علمی؛

۷-۱ -در زمینه‌های فناوری‌های جدید و تکنولوژی بالا

۷-۲ -در زمینه‌های بهداشتی و درمانی

۷-۳ -در زمینه‌های صنعتی و عمرانی

۷-۴ -در زمینه‌های دفاعی و تسلیحاتی

۷-۵ -در زمینه‌های معرفتی، فرهنگی و هنری

۷-۶ -در زمینه‌های علوم پایه

۸ -دیپلماسی و اقتدار منطقه‌ای؛

۸-۱ -شکست خوردن سیاست های بزرگ ترین قدرت های دنیا

۸-۲ -نفوذ منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران

۸-۳- قدرت تعیین‌کنندگی و تحول آفرینی

۹ -منطق قوی در مسائل جهانی و تبدیل شدن به کانون الهام‌بخش دنیای اسلام؛

۹-۱ -دفاع از عدالت و مظلومیت ملت ها

۹-۲ -معرفی ارزش های اسلامی، توحید و احکام الهی

۹-۳ -زنده کردن روحِ غرور اسلامی و روح افتخار به اسلام

۱۰ -گسترش خدمات اجتماعی؛

۱۰-۱- بهداشت عمومی سراسری

۱۰-۲- پوشش بیمه‌ای

۱۰-۳- پوشش سراسری آب و انرژی

۱۰-۴- پوشش سراسری ارتباطات

۱۱ -محیط انقلابی و بابصیرت؛

۱۱-۱ -آگاهی و بیداری و بصیرت مردم

۱۱-۲ -گسترش فرهنگ جهاد و شهادت

۱۱-۳-معنویت توامان با عقلانیت

۱۲ -پیشرفت زنان در عرصه‌های عالی علمی و فرهنگی و ادبی؛

۱۲-۱-رشد چشمگیر آموزش و تحصیلات عالی بانوان

۱۲-۲-رشد چشمگیر اشتغال و فعالیت‌های اقتصادی بانوان

۱۲-۳-رشد چشمگیر فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی بانوان

۱۲-۴-رشد چشمگیر و موفقیت‌های جهانی بانوان در انواع فعالیت‌های ورزشی، فرهنگی و هنری

۱۳ -پیشرفت در عرصه تربیت پزشکان متخصص؛

۱۳-۱-خودکفایی در کلیه زمینه‌های پزشکی و درمانی

۱۳-۲-سرآمدی در آموزش انواع تخصص‌های مهم پزشکی

۱۳-۳-قدرت بالای رقابت با بسیاری از کشورهای پیشرفته و مراودات علمی گسترده

۱۴ -ایجاد زیربناهای علمی و عملی و اجرایی و فکری؛

۱۴-۱- توسعه بالای زیرساخت‌ها و تجهیزات موردنیاز فعالیت‌های علمی

۱۴-۲-توسعه شتابان امکانات و ابزارهای اجرایی موردنیاز در حوزه‌های مختلف

۱۴-۳- توسعه شتابان و سراسری مراکز آموزش و پژوهش در اقصا نقاط کشور

- عناصر و منابع قدرت

منابع قدرت در هر کشوری به دو دسته منابع طبیعی و انسانی و نیز قدرت به سه دسته «سخت»، «نیمه سخت» و «نرم-هوشمند» قابل دسته بندی است. قدرت سخت برآمده از منابع نظامی معمولاً با حدی از قدرت نرم نیز همراه است. با این حال ناظران سیاسی مدت ها بر سر اهمیت بیش تر قدرت اقتصادی یا قدرت نظامی بحث کرده اند.

سنت مارکسیستی اقتصاد را ساختار بنیادین قدرت می شناسد و نهادهای سیاسی را روبنایی آن. لیبرال ها در قرن نوزدهم معتقد بودند که تنیدگی فزاینده تجارت و مراودات مالی در نهایت به تنگ تر شدن هر چه بیش تر میدان های جنگ منجر خواهد شد. اگرچه ساز و برگ های نظامی تنها شاخص و مولفه قدرت کشورها نیست و اتحاد شوروی با برخورداری از بزرگترین زراد خانه هسته ای جهان؛ از درون فروپاشید، اما همچنان مجموعه ای از منابع قدرتِ سخت؛ نیمه سخت و نرم؛ طبقه بندی اقتدار هوشمند کشورها را شکل می دهد. هریک از مکاتب و نظریات بین‌الملل در پاسخ به این پرسش بنیادین که یک ملت چگونه می‌تواند قدرتمند باشد، مجموعه‌ای از شاخص‌ها را طرح کرده‌اند. در نظریات جدید، جمعیت، وسعت سرزمینی، دولت و حاکمیت را مهم‌ترین عناصر شکل‌گیری قدرت یک ملت معرفی می‌کنند. برخی دیگر از صاحب نظران معتقدند معیار نهایی قدرت ملی، توانمندی نظامی است، زیرا کشورها در محیطی به سر می‌برند که در آن امنیت آن‌ها مورد تهدیدهای داخلی و خارجی فراوان و همیشگی قرار دارد. در کنار توانمندی نظامی، برخی نیز ریشه‌های قدرت ملی را در توانایی کشورها در مسلط شدن بر بخش‌های مهم اقتصاد جهانی می‌دانند، ولی توانمندی نظامی همچنان مهم‌ترین تجلی قدرت باقی مانده است. منابع اقتصادی زاینده نیز هم مولد قدرت نرم اند و هم سخت. یک مدل موفق اقتصادی نه فقط زاینده منابع بالقوه نظامی در راستای اعمال قدرت سخت است، بلکه توان ترغیب دیگران به تقلید و هم چشمی را نیز دارد. غنای قدرت نرم اتحادیه اروپایی در پایان جنگ سرد و قدرت چین در حال حاضر، ریشه در توفیق مدل اقتصادی آن‌ها دارد. قدرت در چهارچوب فکری مقام معظم رهبری اینگونه صورت‌بندی می‌گردد: «علاج ملت ایران در کسب اقتدار است؛ این اقتدار فقط به معنای اقتدار نظامی نیست؛ باید اقتدار علمی، اقتدار اقتصادی، به دست آوردن قدرت اخلاقی و اجتماعی و بالاتر از همه‌ی اینها اقتدار معنوی و روحی -که از اتکال به خداوند متعال برای یک ملت حاصل می شود ـ هم کسب کنیم.» (۱۳۸۷/۰۱/۰۱)

می‌توان عناصر قدرت ایران اسلامی را در دو دسته قدرت سخت و نرم دسته بندی کرد.

نگاهی به مسیر طی شده در چهل و دو سال گذشته از حیات جمهوری اسلامی ایران در عرصه نظامی و دفاعی گویای پیشرفت و ارتقای توان دفاعی جمهوری اسلامی ایران د ر عرصه نظامی و تحقق عینی شعار «ما می توانیم است».

ایران طی سالیان اخیر از جایگاه بیست و سوم دنیا در صنعت دفاعی به جایگاه چهاردهم دست یافته است. این در حالی است که جمهوری اسلامی ایران از سال ۱۳۸۶ تحت تحریم‌های تسلیحاتی قرار داشته و از اردیبهشت ۱۳۹۷ همزمان با خروج رئیس جمهور وقت آمریکا از برجام، تقریبا تمام حوزه‌های موثر در صنعت دفاعی کشور تحریم شده است. ارتقای توان دفاعی کشور در شرایطی رشد چشمگیری را تجربه می کند که ایران به واسطه محدودیت منابع مالی، در مقایسه با برخی کشورهای منطقه بودجه دفاعی کمتری هم داشته است. با این همه، بر اساس اعلام رسمی مقامات عالی دفاعی کشور «امروز بیش از ۷۷۰ خانواده محصول دفاعی یعنی بالغ بر ۹۰ درصد نیازهای حوزه رزم نیروهای مسلح را در کشور تامین می‌کنیم.»[۲] کیفیت سلاح‌های تولید شده و به روز بودن آن‌ها معیار مهم دیگری در صنعت دفاعی است که به رغم تبلیغات منفی رسانه‌های خارجی در صدر برنامه های نیروهای مسلح قرار دارد.

عناصر اقتدار نرم ایران اسلامی

قدرت نرم، قدرتِ جذب، کنترل و هدایت دیگران مبتنی بر رضایت است. در قدرت نرم جذابیت، رضایت، تشویق و ترغیب عامل شکل دهی به علایق، تمایلات و ترجیحات دیگران است. در این رابطه زور، اجبار و تهدید کاربردی ندارد. کشوری که از این توان تأثیرگذاری و هدایت دیگران برخوردار باشد، دارای قدرت نرم است. این قدرت به گونه ای ناملموس و نامحسوس، با استفاده از جاذبه های اعتقادی و فرهنگی، ارزش های سیاسی و اجتماعی جهانشمول، سیاست های مشروع و عامه پسند، هنجارها و رفتارهای معقول و انسانی، چهره ای موجه و تصویری مثبت از خود ارائه و موجب جذب دیگران و تغییر رفتار آنان می شود.

قدرت نرم هر کشور تا حد زیادی ریشه در سه منبع بنیادین دارد: فرهنگ (در نقاطی که برای دیگران نیز گیرا باشد)، ارزش های سیاسی (چنانچه خود در درون و بیرون به آن‌ها وفادار باشد.)، و سیاست خارجی (چنانچه دیگران آن را مشروع بدانند و مرجعیت اخلاقی آن را بپذیرند.)

در عرصه فرهنگ یا اجتماع، مقوله هایی، چون هنر، رسانه ها، دانش و ورزش مطرح می گردند. اما این حوزه حتی در برگیرنده مواردی، چون خصلت های پسندیده ملی که زبانزد جهان است، موقعیت فرهنگی ممتاز و تعداد محصولات فرهنگی یک کشور نیز می باشد. در حوزه اقتصاد مواردی، چون رشد اقتصادی، مبادله های ارزی، تجاری، میزان تولید سرانه کشورها، سرمایه گذاری مستقیم خارجی، میزان رفاه، امید به زندگی و پایین بودن میزان بیکاری از اهمیت زیادی برخوردارند. حوزه سیاست در هر دو عرصه داخلی و بین المللی دارای اهمیت است. در عرصه داخلی، قدرت نرم حاصل از سیاست را می‌توان در افکار عمومی، رعایت حقوق

[۲] www.ion.ir/news/٦٠٥٨٢١

بشـــر و میزان دخالت جامعه مدنی مورد ملاحظه قرار داد و در عرصـــه بین المللی، حجم و میزان تعامل با ســازمان های بین المللی، ارتباطات دیپلماتیک مطلوب و گســترده، برگزاری و مشــارکت در کنفرانس ها و نمایشــگاه های بین المللی را مدنظر قرار داد. دیپلماســی عمومی نیز از مؤلفه های بســیار مهمی اســت که ترکیبی از سه عامل فرهنگ، اقتصاد و سیاست می‌باشد. یکی از مهمترین منابع قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران ارزش های سیاسی است که هم در تدوین و هم به فعلیت درآوردن اقتدار کشور و سیاستگذاری در این مسیر موثر است.

یکی دیگر از منابع فرهنگی قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران «اعتقاد و باورهای دینی» است که رهبر فرزانه انقلاب اســلامی نیز بـارهـا بر آن تأکید داشـــته‌اند. باورها را از آن رو می توان مهمترین منبع تولید قدرت برشـمرد که دیگر منابع انسـانی قدرت را فعلیت و تحرک و اسـتحکامی ویژه می بخشد، فرهنگ را زنده و با نشـاط و فراگیر و پر تحرک می سـازند. افزون بر این، منابع طبیعی قدرت نیز زمانی قابل استفاده و کاربری جدی هستند که از پشتوانه باورها برخوردار باشند؛ انسان هایی که به راه خود باور ندارند و مسیری را که در حیات جمعی طی می کنند با تمام وجود ارزشـمند تلقی نمی نمایند، سـیل امکانات تسـلیحاتی و ترابری و تغذیه جبران ضعف باورمندی ایشان را نخواهد کرد. می توان گفت سیاست دفاعی مبتنی بر فرهنگ جهادی بیانگر سخت کوشی و پایداری در مبارزه با دشمن و حرکت به جلو و پیشتازی در تحقق اهداف نظام اسلامی است. ارزش های فرهنگی و جهادی موجب سیال بودن، جوشندگی، تحرک و پیشرفت می گردد. جوشش و تحرک و نشاط در ورود به میدان عمل و صحنه ی کار و ابتکار برای خدمت کردن بدون هیچ ترتیب آداب، از نقش هایی اسـت که فرهنگ و به خصـوص فرهنگ جهادی در همه ی صـحنه ها و عرصه ها به دنبال دارد. یکی از ویژگی های جنگ های آینده غیرخطی و نامنظم بودن جنگ هاست؛ بنابراین دفاع نیز باید غیرخطی و قابلیت محور باشد. فرهنگ، قابلیت ها و اراده ها را در میدان عمل افزایش می دهد.

- توانمندی‌ها و ظرفیت‌ها و قابلیت‌ها

به تعبیر رهبر انقلاب اسلامی برخی مصادیق عینی «ما توانستیم» از این قراراست:

۱ -پیشرفت های هسته‌ای

۲ -پیشرفت درزمینه سلّول‌های بنیادی

۳ -پیشرفت درزمینه نانو

۴ -پیشرفت درزمینه هوافضا

۵ -اقتدار دفاعی و موشکی

۶ -گسترش جامعه دانشگاهی

۷ -پیشرفت در سدسازی و نیروگاه سازی

۸ -ساخت های صنعتی

۹ -سازه های ساختمانی، عمران و مهندسی های گوناگون

۱۰ -طراحی ماشین ها و هواپیماها

البته نمادها و جلوه های اقتدار و قابلیت های اقتصادی و سیاسی و فرهنگی ایران اسلامی به این امور محدود نیست. اما مسلما تبیین دقیق مصادیق و جزییات همین دستاوردها هم در مسیر پویایی و مقاومت ملت در برابر تندباد دشمنی ها و خصومت های نظام سلطه موثراست.

گفتنی است، کلید واژه جهاد تبیین در کلام رهبر انقلاب را می توان آغازگر تولید ادبیات تازه درباره دو جنبه شناساندن حقایق انقلاب و خنثی سازی تبلیغات مسموم رسانه های نظام سلطه دانست. مسلما نشان دادن همه ابعاد تبیین حقایق در نوشتار کوتاه حاضر، نشدنی و لازم است تا اصحاب رسانه با نشان دادن ابعاد و اولویت های رسانه ؛ برای فرهنگ سازی در این بحث پیشرانی کنند.

فصل دوم؛

شیوه‌نامه عمومی جهاد تبیین و روایت

شـیوه‌نامه عمومی جهاد تبیین و روایت ناظر به کنشـگری کلیه دانشـگاه‌ها، مراکز آموزش عالی، پژوهشـی و فناوری کشور در نظر گرفته شده است. در سطح عمومی شیوه‌نامه مشتمل بر ۱۰ ماده اصلی، ارائه کننده اهمّ نکات کلیدی و بنیادین برای طراحی و اقدام در زمینه درسـت و موثر امر «روایت‌گری» و «تبیین» اسـت. مفادی که بر همه حوزه‌های موضوعی و تخصص‌های مختلف مترتب بوده و چنانچه با دقت نظر مورد عنایت قرار گیرد، مسـیر عمومی و زیرساخت اصلی برای شکل‌گیری جریان روایت‌گری در سطح منطقه‌ای و ملّی و در موضوعات مختلف تخصّصی را به بهترین شکل فراهم می‌آورد.

ماده ۱- احصـا سـرفصـل‌های موضوعی متناسب با حوزه فعالیت (اختصاصی و عمومی) برای امر تبیین و روایت‌گری؛

تهیه و تدوین فهرسـتی از توانمندی‌ها، دسـتاوردها، آمارها و سـوابق عملکردی شـاخص هر مرکز آموزشی، پژوهشی و فناوری، گام نخست و مهم آغاز فرایند روایت‌گری و تبیین‌گری صحیح و دقیق اسـت. در این محور، حتما امتیازات و ارزش افزوده‌های بومی، منطقه‌ای و خاص مرکز آموزشـی و پژوهشی موردنظر، برجسته و مورد تاکید قرار گیرد.

ماده ۲- فراخوان و اطلاع‌رسـانی حداکثری در میان اساتید، پژوهشگران برجسته، دانشجویان و تشکل‌های علمی نسبت به ضرورت موضوع و شیوه‌های همکاری در این زمینه؛

یکی از مراحل اولیه و اصـلی برای شـکل‌گیری درسـت جریان جهاد تبیین و روایت در بین نخبگان کشـور و کنشگری فعالانه ایشان، تبیین ضرورت، اهمیت و ابعاد این موضوع برای آنها است. نخست اینکه خود ایشـان نسبت به موضوع و دستاوردهای کشور «اقناع» شوند و دوم آنکه، ثمرات و برکات کنشـگری ایشـان و سـرنوشت‌ساز آن، به‌درستی تشریح گردد. یک جریان جز با مشارکت حداکثری سلایق و ظرفیت‌های متنوع، ایجاد نمی‌شود.

ماده ۳- تهیه و احصا بانک اطلاعاتی از علاقه‌مندان، مستعدان و کلیه سرمایه انسانی واجد ظرفیت برای فعالیت در هر یک از بخش‌های فرایند جهاد تبیین و روایت؛

مراکز آموزشی و پژوهشی مختلف در کشور علاوه بر دارابودن ظرفیت‌های نخبگی بسیار زیاد در میان اساتید، پژوهشگران و دانشجویان، واجد سرمایه انسانی متخصصی در میان کارکنان و همکاران در فضای آموزشی و پژوهشی می‌باشند. فرآیند روایت‌گری و تبیین‌گری صرفا منحصر به تولید محتوای تخصصی نیست، بلکه مراحل اجرایی، هماهنگی، ارتباطات، رسانه و پیگیری‌های مختلف دارد که بسیاری از افراد متناسب با توانمندی خویش می‌توانند در هر یک از این بخش‌ها فعالیت نمایند. لذا آنچه مهم و ضروری است، شناسایی و احصا بانک اطلاعاتی کلیه این افراد است تا هریک متناسب با استعداد، توانمندی‌ها و امکانات ارتباطی، بتوانند در این فرآیند عظیم مشارکت داشته باشند.

ماده ۴- بوم‌محوری و هدف‌گیری منطقه‌ای در جریان روایت و تبیین؛

تمرکز بر «مسائل» و «ظرفیت‌ها»ی بومی به صورت توأمان، جهت درست و منظر دقیق روایت‌گری و تبیین‌گری را شکل می‌دهد. بدین معنا که نخبگان هر منطقه، بتوانند راویان صادق بوم خویش باشند. این امر هم واجد افزایش روایی و پایایی محتوا و فرآیندها خواهد بود و هم دربردارنده‌ی جذابیت‌های اختصاصی در هر منطقه خواهد شد.

ماده ۵- فعال‌سازی شبکه‌های ارتباطی نهادی و رسانه‌ای بومی؛

آنچه در فرایند روایت‌گری و تبیین‌گری محوریت دارد، ساختن تصویر صحیح از یک واقعیت است. در این مسیر، مشارکت همه ارکان حکمرانی محلی بسیار موثر بوده و در کاهش هزینه‌ها و افزایش بازخورد اقدامات نقش آفرینی می‌نماید. بدین معنا که نهادهای بومی نسبت به ظرفیت‌های حقیقی علمی در بوم و منطقه خود اطلاع کافی به دست آورند و ظرفیت‌های لجستیکی و شبکه انسانی خود را برای هم‌افزایی در اختیار مراکز آموزشی، پژوهشی و تولید علم قرار دهند. همچنین رسانه‌های محلی و منطقه‌ای نیز فرصت دسترسی به محتوای تبیینی در حوزه‌های تخصصی را پیدا کنند و امکان تعاملی مستمر با اساتید و نخبگان مراکز علمی بدست آورند.

ماده ۶- مشارکت‌طلبی گروه‌های مرجع اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی در هر منطقه؛

افکار عمومی به شدت از جریان اصلی اخبار و اطلاعات تاثیر می‌پذیرد؛ در این میان نیز نقش گروه‌های مرجع بی‌بدیل است. مشارکت‌طلبی هنرمندان، ورزشکاران، کارآفرینان، پیشکسوتان، صنوف، احزاب، تشکل‌های مردم نهاد و معتمدین محلی، به طرز شگفت‌آوری ضریب نفوذ فرآیند روایت و تبیین را در میان اقشار مختلف اجتماعی افزایش می‌دهد. لذا اگر محتوای تخصصی از لایه‌ی نخبگانی به لایه‌های میانی، مدنی و حلقه‌های واسط اجتماعی سرازیر نشود، جریان روایت‌گری و تبیین‌گری به درستی تحقق نمی‌یابد.

ماده ۷- تمرکز بر منابع استنادی داخلی و بین المللی به صورت توأمان؛

همواره القائاتی توسط دشمنان در جامعه ما وجود دارد که در تلاش برای اعتبارزدایی از منابع و مراجع اطلاعاتی داخلی کشور است و متأسفانه در بسیاری از موارد مشاهده می‌شود تا واقعیتی به منابع بین المللی مستند نشود، گویی از اعتبار و وثاقت لازم برخوردار نیست. خود این امر نیاز به تبیین درست دارد؛ لذا توجه اکید لازم است که در کنار منابع و مستندات بین المللی، از درگاه‌های سنجش و مستندسازی ملّی و داخلی کشور نیز غفلت نشود. حتی‌المقدور فرآیندهای روایت‌گری به‌صورتی «تطبیقی» و مقایسه‌ای صورت گیرد.

ماده ۸- فرآوری مستندات، گزارشات و آمارهای تخصّصی به بسته‌های محتوایی برای عموم مردم؛

آنچه در فرایند جهاد روایت و جهاد تبیین محوریت ویژه دارد، «زبان» روایت است. اینکه تخصصی‌ترین و علمی‌ترین مطالب تا مادامیکه به زبان عمومی آحاد مردم ترجمان و تبدیل نگردد، نمی‌توان آن را به عنوان یک میراث جمعی در حافظه تاریخی جامعه به شمار آورد. لذا آنچه در این جریان ضرورت دارد، استفاده از تکنیک‌ها، ابزارها و صنایع تبدیلی در حوزه محتواست. بنحوی که برای عموم جامعه قابل ادراک باشد و هر شهروند ایرانی آن را به عنوان جزئی از شاخص‌های هویتی خود دریافت نماید. پرهیز از خاص‌گرایی، یکی از ابعاد «روحیه جهادی» در فرآیند جهاد تبیین است.

ماده ۹- غلبه مستندگویی بر ارائه گزارش کار یا توصیفات شعاری و تبلیغاتی؛

ممکن است برای برخی این نکته هنوز جای سوال باشد چطور در شرایطی که رسانه‌های رسمی کشور در اختیار معرفی و پژواک دستاوردها و فعالیت‌های مراکز دولتی و حاکمیتی هستند، اما باز هم رهبر انقلاب این وضعیت را ناکافی و غیرقابل قبول توصیف کرده و فرمان به اقدام «جهادی» در زمینه روایت و تبیین دستاوردها و وضعیت کشور می‌دهند. یکی از پاسخ‌های اصلی به چنین ابهامی، در شیوه و الگوی فرآیند روایت‌گری و تبیین‌گری نهفته است؛ بدین معنا که روایت و تبیین درست و موثر با اعلام گزارش و خبر وقایع بسیار متفاوت است. در روایت‌گری، آنچه محوریت دارد «مخاطب» و ادراک اوست و در یک گزاره‌ی جمع‌بندی شده، آنچه مهم است «نیاز، میل و مصلحت مخاطب است»؛ اما در خبررسانی رسمی، آنچه محوریت دارد اصل واقعه‌ای است که قرار است گزارش و مخابره شود. لذا آنچه در فرآیند روایت و تبیین ضرورت بنیادین پیدا می‌کند توجه به وضعیت مخاطب و سطح ادراک اوست و به همین سبب بیان مستند و استدلالی وقایع موثرتر از گزارش‌های کاری یا توصیفات خبری و بعضا شعاری است.

ماده ۱۰- هم‌گامی، هم‌ترازی و تناسب «فُرم» و «محتوا»؛

به کرات شاهد آن هستیم که محتواهای بسیار خوب، مستند و دقیق، با شکل و فرم‌های غیرجذاب، کلیشه‌ای و نادرست ارائه می‌شوند و که نتیجه و اثر معکوس بر مخاطب می‌گذارد. نمونه‌های این وضعیت زیاد است و روزانه در رسانه‌های رسمی و غیررسمی شاهد آن هستیم. یکی از محورهای مهم در فرآیند درست روایت‌گری و تبیین‌گری، توجه به «تناسب فرم و محتوا»ست. این نکته در بطن خود بر «استفاده از فرم‌های متنوع» نیز دلالت دارد. لذا ضروری است تا حداقل به همان میزانی که برای تهیه و تنظیم محتوای تبیینی وسواس و حساسیت مصروف می‌گردد، در سطح شکل، قالب، مدیوم و فرم ارائه و عرضه یک محتوا نیز حساس باشیم. این یک توجه حداقلی است! اگر می‌خواهیم به خروجی مطلوب و ایده‌آل دست یابیم، یقینا باید گامی فراتر رفته به «خلاقیت در فرم»، دقت نظری ویژه داشته باشیم. نتیجه آنکه، نیاز به استفاده از ابزارهای هنری، چندرسانه‌ای و رویکردهای خلاقانه در عرضه محتوا بسیار جدی است.

فصل سوم؛

شیوه‌نامه اختصاصی جهاد تبیین و روایت

شـیوه‌نامه اختصـاصـی جهاد تبیین و روایت ناظر به مراحل و مسـیرهای کنشـگری در فرآیند روایت‌گری و تبیین‌گری دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی، پژوهشی و فناوری کشور در نظر گرفته شده است. این مسیرها و محورهای کلیدی اقدام در هریک، به‌عنوان پیشنهاد ارائه می‌گردد و طبیعی است هریک از مراکز متناسب با ظرفیت‌های اختصـاصـی خویش (چه از حیث علمی، چه از حیث موضـوعی، چه از حیث جغرافیایی و چه از حیث ارتباطی)، می‌توانند مسیرهای خلاقانه و موثر بیشتری را نیز تدارک دیده و اقدام نمایند.

هماهنگی حضـور فعال مسـئولان و ارکان دانشگاه‌ها (روسای دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی، پژوهشی، پارک‌های علم و فناوری، معاونان و مدیران) در رسانه های ملّی و محلی؛

- ✓ مکاتبه و برقراری ارتباط رسمی با رسانه‌های هدف؛
- ✓ فعال‌سازی روابط عمومی مراکز برای پیگیری این موضوع به عنوان مأموریتی ویژه و مستمر؛
- ✓ تهیه دستورالعمل اختصاصی جهاد تبیین برای همکاری با رسانه‌ها و اعلام آن به رسانه‌ها؛
- ✓ معرفی و ارائه بانک شماره تلفن افراد به رسانه‌ها؛ (به‌صورت موضوعی)
- ✓ تهیـه و تـدوین «بانک سـوژه و ایده» از توانمندی‌ها، دسـتاوردها و خروجی‌های هر مرکز (به‌صـورت تیتروار) برای ارائه به رسـانه‌ها و پیشـنهاد به آنها جهت تولیدمحتوا و همکاری در تولیدمحتوا؛ (ذهن اصـحاب رسـانه می‌بایسـت نسـبت به موضـوعات تخصّـصـی آگاه، فعال و حساس گردد)

زمینه‌سازی جهت حضور موثر رسانه‌ای استادان، پژوهشگران و فناوران برجسته؛

- ✓ توجیه و اقناع اساتید و نخبگان محترم نسبت به ضرورت حضور و عرضه دانش و دستاوردهای خود در عرصه عمومی و اجتماعی؛ (مکاتبه، ابلاغ و فراخوان، برگزاری نشست توجیهی در شورای عمومی مراکز و گفتگوی روسا و معاونان محترم مراکز با اساتید و نخبگان جهت اقناع)
- ✓ معرفی و ارائه بانک شماره تلفن اساتید، پژوهشگران برجسته و دانشجویان نخبه به رسانه‌ها؛ (به‌صورت موضوعی و مبتنی بر خروجی، محصول و دستاورد هر فرد)
- ✓ اخذ محورهای موضوعی از هر استاد و پژوهشگر –در حیطه تخصّصی خود- و ارائه آن به رسانه‌ها به‌عنوان موضوعات انجام مصاحبه و تولید انواع محتوای رسانه‌ای
- ✓ معرفی نخبگان محترم جهت حضور در: بخش‌های خبری صداوسیما (استانی و ملّی)، برنامه‌های علمی و گفتگومحور شبکه‌های مختلف رادیو و تلویزیون، برنامه‌های اجتماعی و خانوادگی رادیو و تلویزیون، حضور در خبرگزاری‌ها و مطبوعات و انجام مصاحبه.
- ✓ درخواست و ترغیب نخبگان محترم به تولید متن‌های کوتاه و روان (نهایتا ۱۰۰۰ کلمه) درباره پیشرفت‌ها، کارنامه کشور، دستاوردها و ترسیم افق‌های آینده و ظرفیت‌های پیش‌رو؛ و انتشار متن‌ها در رسانه‌های مختلف مکتوب و برخط به عنوان یادداشت‌های اختصاصی نخبگان؛
- ✓ انتشار و توزیع یادداشت‌های کوتاه نخبگان محترم در درگاه‌های مختلف شبکه‌های اجتماعی مجازی، در پلتفرم‌های متنوع؛ (با توجه به تاکید رهبر انقلاب بر «تهاجم ترکیبی رسانه‌ای» توسط دشمت، می‌بایست از محدودیت در یک پلتفرم و بستر خاص پرهیز نمود و حتی‌الامکان از همه‌ی زیرساخت‌های موجود بهره گیری کرد)

زمینه سازی جهت بازنمایی مناسب (رسانه‌ای، نمایشگاهی و ...) توانمندی‌های دانشجویان؛

- ✓ انجام فراخوان مستقل برای دانشجویان و برگزاری نشست و کارگاه‌های توجیهی برای کسب آمادگی و توانمندسازی ایشان در حوزه کنش‌گری جهاد تبیین؛ (با محوریت معاونان فرهنگی، اجتماعی و دانشجویی مراکز)
- ✓ معرفی و ارائه بانک شماره تلفن دانشجویان نخبه و مسئولان تشکل‌ها به رسانه‌ها؛ (به‌صورت موضوعی و مبتنی بر خروجی، محصول و دستاورد)
- ✓ درنظرگرفتن مشوق‌های علمی و آموزشی برای دانشجویان فعال در زمینه جهاد تبیین؛
- ✓ تدارک زیرساخت و امکانات لازم برای فعالیت‌های میدانی و نمایشگاهی دانشجویان و تشکل‌های دانشجویی در این زمینه؛
- ✓ تدارک انواع برنامه‌ها و جشنواره‌ها برای ترغیب دانشجوبان به فعالیت در این موضوع؛
- ✓ بهره‌گیری از ظرفیت کانون‌های فرهنگی و هنری برای تولید محتوا در قالب‌های جذاب؛

گزارش مستمر توانمندی‌ها و دستاوردهای دانشگاهیان در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی، فناوری، دانشجویی، فرهنگی و اجتماعی؛

- ✓ تهیه و تنظیم فهرست جزئی از توانمندی‌ها و دستاوردهای دانشگاهیان –در هر منطقه، بوم و مرکز- و انتشار این فهرست به صورت عمومی و در اختیار اقشار مختلف؛
- ✓ تهیه و تنظیم فرمت‌های تیپ برای مکاتبات به نهادهای مختلف در کشور با موضوع گزارش توانمندی‌های دانشگاهی در هر منطقه؛
- ✓ طراحی سهم و نقش مستقل و مجزا برای هریک از ارکان دانشگاه در امر روایت‌گری و گزارش دستاوردهای و توانمندی‌ها؛ (ارائه گزارش فقط توسط روسا، معاونان و مدیران منحصر نگردد و کلیه اعضای خانواده آموزش عالی، به مروّج و روایت‌گر دستاوردها تبدیل شوند)
- ✓ تهیه و تولید بسته‌های محتوایی خلاصه، چکیده و جذاب از گزارش‌های مفصل و مطول کاری و اداری، بسیار مهم و ضروری است؛

- ✓ کارکنان، دانشجویان، اساتید و کل خانواده یک دانشگاه و مرکز آموزشی و پژوهشی، اولین مخاطب هدف برای جهاد تبیین نسبت به دستاوردهای آن دانشگاه هستند، بدین معنا که اگر در مرحله اول خود اعضای خانواده توجیه گردند، در مراحل بعد ظرفیت‌های بیشتری برای سایر آحاد جامعه و مخاطبان عمومی، بوجود خواهد آمد؛

توجه ویژه به مسئولیت اجتماعی دانشگاه در قبال مسائل جامعه، به خصوص جوامع محلی، مناطق و اقشار محروم، آسیب پذیر و کم برخوردار و گزارش فعالیتهای مرتبط؛

- ✓ تمرکز محوری موضوعات مورد تبیین در نسبت با مسائل و مشکلات هر بوم و منطقه؛
- ✓ ترسیم تصاویر متعادل و غیرصفروصدی از وضعیت مشکلات در هر منطقه و وضعیت پیشرفت‌ها در آن، به‌صورت توأمان، در راستای شکل‌دهی به فرآیند روایت‌گری صادقانه؛
- ✓ از هیچ‌یک از خدمات، دستاوردها، پیشرفت‌ها و نقاط قوت حتی جزئی نیز چشم‌پوشی نشود و همه موارد به دقت احصا گردد؛

بهره‌گیری هوشمندانه، خلاقانه و مخاطب محور از قالب‌های هنری، رسانه‌ای و ظرفیت‌های فضای مجازی؛

- ✓ قالب‌های چندرسانه‌ای مورد توجه و تاکید جهت عرضه محتوا در این زمینه، عبارتند از:

۱/ عکس‌نوشته (فتوتیتر)؛

۲/ فیلم‌نوشته (ویدئو کامنت)؛

۳/ نماهنگ (موزیک ویدئو)؛

۴/ تصویر اطلاع‌رسان (اینفوگرافی)؛

۵/ موشن گرافی؛

۶/ پرده‌نگار (پاورپوینت)؛

۷/ ویدئوهای کوتاه ۶۰ثانیه‌ای؛

۸/ پوستر؛

۹/ کمیک استریپ؛

- ✓ فعالیت تولید و انتشار محتوا در کلیه بسترهای مجازی در شبکه‌های اجتماعی (عدم منحصر و محدود شدن به یک یا چند قسم پلتفرم خاص)؛
- ✓ توجه به امر «تصویر» و «نمایش» در تولید محتوا، بنحوی که کلیه محتواهای قابلیت فرآوری تصویری و نمایشی داشته باشند؛

بهره‌گیری از قالب‌های بیانی و استدلالی متنوع جهت تبیین و روایت دستاوردها و اقدامات؛

- ✓ کلیه دستاوردها، اقدامات و کارنامه عملکردی مراکز نیازمند بازتعریف و بازنمایی جذاب، شیوا و فراگیر است؛ (هیچ موضوعی را نباید به صرف کم اهمیت بودن حذف نمود)
- ✓ استفاده از الگوهای تحلیلی و استدلالی جذاب و موثر:

۱/ استدلال تطبیقی و مقایسه‌ای؛

۲/ استدلال تاریخی؛

۳/ استدلال راهبردی و ژئوپلتیک؛

۴/ استدلال تجربی و اجتماعی؛

۵/ استدلال عاطفی (غرور ملّی، استقلال هویتی، سلحشوری و قهرمانی و ...)

۶/استدلال منطقی، عقلایی و علمی؛

۷/ استدلال نقلی و روایی؛

- ✓ استفاده از قالب‌های بیانی متنوع می‌بایست متناسب با روایان تنظیم شود. به‌طبع هر فردی ظرفیت استفاده از همه قالب‌ها را ندارد. عنایت به رعایت این تناسب خروجی هوشمندانه را حاصل می‌آورد؛

برپایی نمایشگاه‌های دستاوردهای آموزشی، فرهنگی، پژوهشی و فناورانه برای جامعه مخاطب غیردانشگاهی و توده مردم؛

- ✓ طراحی اقدامات میدانی، فراگیر و متناسب با ذائقه و روحیه اقشار مختلف اجتماعی؛ (در این زمینه می‌توان به تفکیک اقشار مختلف، تنوع در فرم و محتوای برگزاری اقدامات را لحاظ نمود)
- ✓ فعال‌کردن و جهت‌دهی به ظرفیت‌های موجود نمایشگاهی که به صورت نوبه‌ای و مناسبتی توسط نهادهای مختلف برگزار می‌شود در راستای فرآیند روایت‌گری و تبیین‌گری برای عموم مردم؛
- ✓ برنامه‌ریزی ویژه برای دو قشر «بانوان» و «کودکان و نوجوانان» در زمینه روایت پیشرفت و خدمات در کشور؛
- ✓ همکاری وثیق با ادارات کل آموزش و پرورش برای تمرکز بخشی از برنامه‌ها و رویدادهای مدارس در این زمینه با همکاری مراکز آموزشی و پژوهشی هر منطقه؛
- ✓ عنایت به «جایابی مکانی هوشمندانه» در برگزاری نمایشگاه‌ها در مناطق مختلف شهری، به نحوی که در معرض دید اقشار مختلف اجتماعی باشد؛ (تمرکز در امکان عمومی و محل‌های پرتردد: فرودگاه، راه آهن، ترمینال بین شهری، مراکز بزرگ خرید، بوستان‌ها و مراکز تفریحی، مصلی شهر و ...)
- ✓ تدارک برای ایجاد «نمایشگاه دائمی پیشرفت و خدمت» در هر مرکز به منظور معرفی دستاوردها به عموم مخاطبان و ارباب رجوع؛

حضور مستمر در مجامع عمومی نظیر؛ نماز جمعه، نشست‌ها و همایش‌های مرتبط و ارائه روایت‌گری پیشرفت و خدمت؛

- ✓ ضرورت شناسایی کلیه برنامه‌ها و رویدادهای مهم و محوری در هر منطقه و اقدام به مذاکره و تفاهم با مسئولان رویداد مذکور جهت حضور نمایندگانی از مراکز علمی و دانشگاهی برای روایت‌گری پیشرفت در آن مراسم؛ (روزانه و هفتگی رویدادهای متنوعی توسط نهادها و مجموعه‌های مختلف (دولتی، عمومی، خصوصی) برگزار می‌شود که مخاطبان خاص و گروه‌بندی‌شده‌ای دارد و لذا ظرفیت مناسبی برای روایت‌گری در این مجامع وجود دارد)

- ✓ معرفی لیستی از افراد شاخص دانشگاهی به عنوان «شبکه تبیین‌گران و راویان پیشرفت» به مجموعه‌هایی که برگزارکننده‌ی رویدادهای عمومی و فراگیر هستند:

۱/ ستاد ائمه جمعه؛

۲/ شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی؛

۳/ استانداری و فرمانداری‌ها؛

۴/ شهرداری‌ها؛

۵/ ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی؛

۶/ ادارات کل ورزش و جوانان؛

۷/ و...

- ✓ تنظیم و عرضه بسته‌های محتوایی به ائمه جمعه در هر منطقه؛
- ✓ تنظیم و آماده‌سازی بسته‌های محتوایی روایت پیشرفت دستاوردها و اقدامات، جهت عرضه در رویدادها و برنامه‌های مختلف فراگیر:

۱/ بروشور،کاتالوگ یا کتابچه (همراه با QR کد)؛

۲/ پوستر؛

۳/ اقلام و محصولات کوچک و ارزان‌قیمت تبلیغاتی (که امکان درج پیام در آن به صورت مختصر وجود داشته باشد)؛

۱۰ مشارکت‌طلبی و بکارگیری ظرفیت بخش مردمی و خصوصی اقتصادی، فرهنگی و عمومی در هر منطقه؛

- ✓ شناسایی و برقراری ارتباط با مجموعه‌ها و مراکز فعال خصوصی در موضوعات مختلف برای تعریف مشارکت و همکاری در امر روایت‌گری پیشرفت و خدمت؛ (در بسیاری موارد شبکه دانشگاهی می‌توانند صرفا پشتیبانی محتوایی را انجام داده و امر روایت‌گری را به فعالان بخش خصوصی واگذار نماید. این امر ضمن کاهش هزینه‌های هر اقدام، به ایجاد جذابیت برای

فعالان بخش خصوصی منجر شده و زمینه‌ساز فراگیری هرچه بیشتر اقدامات تبیینی می‌گردد)

- ✓ توجیه و اقناع فعالان بخش خصوصی نسبت به ظرفیت‌ها و دستاوردهای کشور در عرصه‌های مختلف؛
- ✓ مشارکت‌طلبی ظرفیت‌های رسانه‌ای و ترویجی فعالان بخش خصوصی برای معرفی و روایت دستاوردهای کشور، متناسب با حوزه تخصصی فعالیت هر مجموعه؛

۱۱ برگزاری تورهای علمی، فرهنگی و فناوری جهت آشنایی با دستاوردها و تبیین نیازها و مسیر پیش رو؛

- ✓ تورهای علمی می‌تواند متناسب با انواع مخاطب طراحی و اجرا شود:

۱/ دانشگاهیان (اعم از اساتید، دانشجویان، پژوهشگران، مدیران و کارکنان)؛

۲/ کارمندان و کارکنان نهادهای کشوری، لشگری و عمومی؛

۳/ وعاظ، ائمه جماعات، مداحان، سخنرانان فرهنگی-ترویجی؛

۴/ هنرمندان، ورزشکاران، چهره‌های شاخص فرهنگی و اجتماعی؛

۵/ اقشار مختلف مردم؛

- ✓ مشارکت‌طلبی نهادهای مختلف فرهنگی، اجتماعی و آموزشی در برگزار تورهای علمی؛
- ✓ تهیه و عرضه محتواهای مختصر اما جذاب و کلیدی به بازدیدکنندگان تورها؛

۱۲ هم افزایی همه ارکان دانشگاه در روایت‌گری حقایق انقلاب اسلامی؛

- ✓ تعریف سهم و نقش برای همه ارکان کلیدی جامعه دانشگاهی کشور؛ (نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری، بسیج اساتید، انجمن‌های علمی، نشریات علمی، کانون‌های صنفی و ...)
- ✓ تشکیل «شبکه تبیین‌گران» انقلاب اسلامی با استفاده از تمامی ظرفیت‌ها؛
- ✓ استفاده از انواع ابزارها و راهکارها برای توسعه شبکه و اعضای فعال در این مسیر؛

جمع‌بندی پایانی؛

همانگونه که رهبر فرزانه انقلاب اسلامی تاکید کرده‌اند، این بر ما جامعه دانشگاهیان کشور وظیفه‌ای واجب است تا ورودی سازماندهی‌شده، متشکل و موثر در موضوع تبیین حقایق انقلاب اسلامی داشته باشیم. این گزاره مطروحه از سوی رهبر حکیم انقلاب اسلامی بدان معناست که هنوز بسیاری از حقایق هستند که تبیین نشده‌اند و یا به‌خوبی این کار انجام نشده است. در مقابل تبیین، حرکت گمراه‌کننده و تحریف‌کننده دشمن وجود دارد که از جوانب مختلف و از صدها طرف به‌سوی جمهوری اسلامی ایران سرازیر گردیده و هدف بر آن دارد تا افکار مردم را مورد اثرپذیری سم‌آلود قرار دهد. از این جهت، یکی از موضوعات خوبی که رهبر انقلاب ذکر می‌کنند این است که افکار عمومی را به‌سمت راه درست و منطقی و راهی که در آن عقلانیت انقلابی هست، هدایت کنیم. «جهاد تبیین»، خنثی‌کننده توطئه دشمن است؛ با «جهاد تبیین» می‌توان حرکات صحیح را منتشر کرد و به سؤالات پاسخ داد؛ با «جهاد تبیین» می‌توان ابهام‌آفرینی‌های موجود در فضای اجتماعی و مجازی را به‌نوعی مورد خدشه قرار داد و با آن مقابله ترکیبی نمود.

امید که خانواده بزرگ دانشگاهیان و اصحاب علم و دانش در کشور، همچون همیشه افتخاری دیگر را در این عرصه جهاد آفریده و خشنودکننده قلب قطب عالم امکان حضرت بقیه الله الاعظم (اروحنا فداه) باشد و شایسته این کلام گهربار نایب امام زمان(عج)، که فرمود:

«پروردگارا! ما را سربازان جهاد عظیم این روزگار که «جهاد تبیین» است، قرار بده.»

۱۴۰۰/۱۱/۰۳

و آخر دعوانا أنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِین

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دبیرخانه ستاد جهاد تبیین دانشگاهیان کشور